

ตัวบ่งชี้การบริหารจัดการวิทยาเขต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัยสู่ความเป็นเลิศในการจัดการศึกษาด้านพระพุทธศาสนา
Campus Administration Indicators to Achieve excellence
in Buddhism Education of Mahachulalongkornrajavidyalai
University

ราตรี วงศ์เครธา, เกียรติสุดา ศรีสุข

Ratree Wongkroa, Kiatsuda Srisuk

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Chiang Mai University

Email: watashiwajeeb1@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อสังเคราะห์ตัวบ่งชี้การบริหารจัดการวิทยาเขต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยสู่ความเป็นเลิศในการจัดการศึกษาด้านพระพุทธศาสนา 2) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของตัวบ่งชี้การบริหารจัดการวิทยาเขต มหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยสู่ความเป็นเลิศในการจัดการศึกษาด้านพระพุทธศาสนากับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ

ผลการวิจัยพบว่าการบริหารจัดการวิทยาเขต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยสู่ความเป็นเลิศในการจัดการศึกษาด้านพระพุทธศาสนา มี 5 องค์ประกอบ 13 ตัวบ่งชี้ ดังนี้ 1) การบริหารจัดการเชิง พุทธวิธีสถานการบริหารจัดการแนวใหม่ 4 ตัวบ่งชี้ 2) ภาวะผู้นำเชิงพุทธที่ส่งเสริมการเปลี่ยนแปลง 3 ตัวบ่งชี้ 3) วัฒนธรรมองค์กรแห่งการเรียนรู้เชิงพุทธ 2 ตัวบ่งชี้ 4) เทคโนโลยีสารสนเทศและสิ่งสนับสนุน 2 ตัวบ่งชี้ และ 5) เครือข่ายความร่วมมือในการจัดการศึกษาด้านพระพุทธศาสนา 2 ตัวบ่งชี้ ตัวบ่งชี้ที่สร้างขึ้นมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในระดับสูง

คำสำคัญ: ตัวบ่งชี้, การบริหารจัดการวิทยาเขต, มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่ 2

Abstract

The objectives of this research were : 1) to synthesize the administrative indexes of Campuses, Mahachulalongkornrajavidyalaya University towards the excellence in the educating on Buddhism, 2) to examine the administrative index's harmoniousness of Campuses, Mahachulalongkornrajavidyalaya University towards the excellence in the educating on Buddhism with the explicit data by analyzing the second affirmative factors. It is quantitative research.

Its results were found that: in the administration of Campuses, Mahachulalongkorn- rajavidyalaya University towards the excellence in the educating on Buddhism, there are 5 factors and 13 Indexes namely: 1) the 4 indexes in Buddhist administration mixed with the new administration, 2) the 3 indexes in the Buddhist leadership which promoted the change, 3) the 2 indexes in the Buddhist learning organizational culture, 4) the 2 indexes in the information technology and its tools, and 5) the 2 indexes in the network of cooperation in education of Buddhism. These established indexes are consistency with the explicit data in the high-level.

Keywords: Indicator, Campus Administration, Mahachulalongkornrajavidyalai University, 2nd Confirmatory Factor Analysis

บทนำ

การศึกษาระดับอุดมศึกษาเป็นองค์ประกอบสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ทั่วโลก ไม่เพียงเฉพาะมีบทบาทในการผลิตกำลังคนระดับสูงที่จำเป็นในตลาดแรงงานเท่านั้น หากแต่ยังเป็นแหล่งฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากรที่มีความรู้และมีความเชี่ยวชาญระดับสูงสำหรับทุกภาคส่วนในสังคม ตลอดจนมีบทบาทเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงของสังคม (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2561: 154) กระแสโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจ ส่งผลให้ระบบการอุดมศึกษาทั่วโลกต้องปรับตัวและพัฒนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งระบบการอุดมศึกษาในประเทศกำลังพัฒนาได้เผชิญกับความท้าทาย เนื่องจากโครงสร้างที่ไม่แข็งแรง มั่นคง ขาดความพร้อมในการปรับตัว ซึ่งการอุดมศึกษาในประเทศที่กำลังพัฒนาโดยส่วนใหญ่

มีรากฐานบนรูปแบบดั้งเดิม กล่าวคือมีลักษณะแบบรวมศูนย์ ควบคุมอำนาจโดยรัฐ หากแต่โลกในปัจจุบันตลาดแรงงานเข้ามามีบทบาทสำคัญต่อการจัดการศึกษาระบบอุดมศึกษา ทำให้รัฐและผู้บริหารตลอดจนคณาจารย์ในมหาวิทยาลัยไม่สามารถปรับตัวและบูรณาการให้เข้ากับแนวทางผลิตที่ตลาดเป็นกลไกสำคัญในการจัดการศึกษาได้ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560: 228) สภาพการณ์ของโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วนี้ยังส่งผลต่อแนวทางการจัดการศึกษาที่ต้องมุ่งเน้นให้ผลลัพธ์หรือคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่มีคุณภาพในมิติต่างๆด้วย กล่าวคือ นอกจากจะเป็นผู้มีความรู้และทักษะขั้นสูง มีความเป็นเลิศในเนื้อหาของสาระแล้วยังต้องเป็นผู้มีทักษะการเรียนรู้ ทักษะชีวิต ตลอดจนต้องเป็นผู้ที่มีทักษะแห่งการสร้างสรรค์นวัตกรรมเพื่อแก้ไขปัญหาตลอดจนพัฒนาสังคมที่เต็มไปด้วยความเปลี่ยนแปลงได้อย่างเท่าทัน (ทิศนา แคมณี, 2555; วิจารณ์ พานิช, 2555: 7)

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เป็นองค์กรการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่เผชิญกระแสการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน โดยเป็นศูนย์กลางการศึกษาด้านพุทธศาสนาที่สำคัญของคณะสงฆ์ไทย มีจุดมุ่งหมายสำคัญในการจัดการศึกษาคือพัฒนาคณะให้รับใช้พระพุทธศาสนาและสังคม มุ่งสู่ความเป็นเลิศทางด้านพระพุทธศาสนา กำหนดเป้าหมายการผลิตบัณฑิตและพัฒนาบุคลากรให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ 9 ประการ ได้แก่ (1) ปฏิปทาหน้าเลื่อมใส (2) รู้เท่าทันความเปลี่ยนแปลงทาง สังคม (3) มีศรัทธาอุทิศตนเพื่อพระพุทธศาสนา (4) มีความสามารถในการแก้ปัญหา (5) มีความใฝ่รู้ใฝ่คิด (6) มีน้ำใจเสียสละเพื่อส่วนรวม (7) มีโลกทัศน์กว้างไกล (8) มีความเป็นผู้นำด้านจิตใจและปัญญา (9) มีความมุ่งมั่นพัฒนาตนให้เพียบพร้อมด้วยคุณธรรมจริยธรรม มหาวิทยาลัยได้จัดตั้งวิทยาเขตวิทยาลัยสงฆ์ ศูนย์วิทยบริการและห้องเรียนกระจายไปทั่วทุกภูมิภาคของประเทศ เปิดการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรี และมีบัณฑิตวิทยาลัยจัดการศึกษาระดับ ปริญญาโทและปริญญาเอก มีภารกิจหลักในด้านการวิจัย การบริการวิชาการแก่สังคม การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และการส่งเสริมพระพุทธศาสนา โดยแผนพัฒนามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในช่วงแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ระยะที่ 12 ปี 2560-2564 ได้กำหนดวิสัยทัศน์เป็นมหาวิทยาลัยพระพุทธศาสนาในระดับโลก เมื่อพิจารณาบริบทการบริหารจัดการของมหาวิทยาลัยซึ่งมีการกระจายอยู่ทุกภูมิภาคทั่วประเทศ โดยมีส่วนกลาง 1 แห่ง วิทยาเขตในส่วนภูมิภาคทั่วประเทศจำนวน 11 แห่ง วิทยาลัยสงฆ์ 23 แห่ง ห้องเรียนในภูมิภาคต่างๆ 7 แห่ง สถาบันสมทบทั้งในประเทศและต่างประเทศ 8 แห่ง หน่วยงานในกำกับทั้งหมดดำเนินงานภายใต้พระราชบัญญัติฉบับเดียวกัน มีแผนยุทธศาสตร์และนโยบายการบริหารมุ่งไปในทิศทางเดียวกัน โดยมีอธิการบดีเป็นผู้บริหารสูงสุดทั้งในส่วนกลางและวิทยาเขต บริบทนี้

นับเป็นความท้าทายในการบริหารจัดการวิทยาเขต ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยในการมุ่งสู่ความเป็นเลิศในการจัดการศึกษาด้านพระพุทธศาสนา ผู้วิจัยได้เล็งเห็นถึงความสำคัญในการสร้างตัวบ่งชี้การบริหารจัดการสำหรับวิทยาเขต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยเพื่อกำหนดสู่ความเป็นเลิศในการจัดการศึกษาด้านพระพุทธศาสนา ที่มีความเหมาะสมกับบริบทปัจจุบันเพื่อเป็นแนวทางในการยกระดับการบริหารจัดการวิทยาเขตทั้ง 11 แห่ง ให้สามารถปรับตัวท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงและมุ่งสู่วิสัยทัศน์ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยได้ต่อไป

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อสังเคราะห์ตัวบ่งชี้การบริหารจัดการวิทยาเขต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยสู่ความเป็นเลิศในการจัดการศึกษาด้านพระพุทธศาสนา
- 2) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของตัวบ่งชี้การบริหารจัดการวิทยาเขต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยสู่ความเป็นเลิศในการจัดการศึกษาด้านพระพุทธศาสนากับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบองค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยนี้เป็น การวิจัยเชิงคุณภาพ โดยดำเนินการวิจัยเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1: การสังเคราะห์ตัวบ่งชี้การบริหารจัดการวิทยาเขต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยสู่ความเป็นเลิศในการจัดการศึกษาด้านพระพุทธศาสนา

1) แหล่งข้อมูล ในระยะที่ 1 ได้แก่ เอกสารแนวคิดทฤษฎี งานวิจัย บทความที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการการศึกษาสู่ความเป็นเลิศ และผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษามาแนวคิดคุณภาพมาตรฐานสากล และผู้เชี่ยวชาญในการบริหารจัดการมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จำนวน 7 ท่าน ได้มาโดยการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling)

2) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในระยะที่ 1 ประกอบด้วย แบบบันทึกข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร กรอบการสนทนากลุ่ม และแบบประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้สำหรับผู้เชี่ยวชาญ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยแบบบันทึกข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร กรอบการสนทนากลุ่ม ได้รับการตรวจสอบความ

ถูกต้องและเหมาะสมโดยอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ส่วนแบบประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้ที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้นได้รับการพิจารณาตรวจสอบด้านความตรงเชิงเนื้อหา การใช้ภาษาและความเหมาะสมของข้อความจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และนำไปตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินผลและวิจัยจำนวน 3 ท่านผลการตรวจสอบพบว่ามีความตรงเชิงเนื้อหาเป็นไปตามเกณฑ์ ($IOC > 0.75$)

3) การเก็บรวบรวมข้อมูลในระยะที่ 1 ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลจากเอกสารและบันทึกลงในแบบบันทึกข้อมูลจากการศึกษาเอกสารด้วยตนเอง แล้วจัดทำร่างตัวบ่งชี้การบริหารจัดการวิทยาเขต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และนำไปใช้ในการจัดทำกรอบการสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญ โดยผู้วิจัยได้ประสานไปยังกลุ่มผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 ท่านเพื่อนัดหมายวันเวลาและสถานที่ในการดำเนินการสนทนากลุ่ม หลังจากดำเนินการสนทนากลุ่มเสร็จสิ้นผู้วิจัยได้นำข้อคิดเห็นต่างๆมาปรับปรุงแก้ไขตัวบ่งชี้จัดทำเป็นร่างตัวบ่งชี้ฉบับแก้ไขแล้วส่งมอบให้ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 7 ท่านทำการประเมินความเหมาะสมของตัวบ่งชี้

4) การวิเคราะห์ข้อมูลในระยะที่ 1 ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการศึกษาเอกสาร และการสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยสถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) ใช้การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และแปลผลค่าเฉลี่ยเทียบกับเกณฑ์ โดยเลือกใช้ตัวบ่งชี้ที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากและมากที่สุด

ระยะที่ 2: การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สองของการบริหารจัดการวิทยาเขตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยสู่ความเป็นเลิศในการจัดการศึกษาด้านพระพุทธศาสนา

1) ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ประชากร คือ บุคลากรสายวิชาการและบุคลากรสายปฏิบัติการ ที่ปฏิบัติงานในวิทยาเขต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยประกอบด้วย 11 วิทยาเขต และ 19 วิทยาลัยสงฆ์ จำนวน 1508 รูป/คน

2) เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาระยะที่สองคือ แบบสอบถามการบริหารจัดการวิทยาเขตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยสู่ความเป็นเลิศในการจัดการศึกษาด้านพระพุทธศาสนาเป็นแบบประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 70 ข้อ ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินผลและวิจัยการศึกษา 3 ท่าน (IOC อยู่ระหว่าง $0.75-1.00$) และหาคุณภาพเครื่องมือโดยการทดลองใช้กับกลุ่มคล้ายตัวอย่างจำนวน 30 คน ตรวจสอบความเชื่อมั่นแบบสอดคล้องภายในพบว่ามีค่า Cronbach's Alpha Coefficient

รายด้านอยู่ระหว่าง .886-.976 และรายฉบับมีค่า .996 และตรวจสอบอำนาจจำแนกด้วยค่า Item total Correlation อยู่ระหว่าง .583-.911

3) การรวบรวมข้อมูลในระยยะที่สอง ผู้วิจัยทำการรวบรวมข้อมูลทางไปรษณีย์ระหว่างเดือนมกราคม - กุมภาพันธ์ 2563

4) การวิเคราะห์ข้อมูลในระยยะที่สองนี้ ใช้การวิเคราะห์สถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง โดยใช้โปรแกรม Mplus 7.4

ผลการวิจัย

1) ผลการสังเคราะห์ตัวบ่งชี้การบริหารจัดการวิทยาเขต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยสู่ความเป็นเลิศในการจัดการศึกษาด้านพระพุทธศาสนา

1.1) ผลการสังเคราะห์เอกสาร ผู้วิจัยพบว่าร่างองค์ประกอบและตัวบ่งชี้การบริหารจัดการวิทยาเขต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยสู่ความเป็นเลิศในการจัดการศึกษาด้านพระพุทธศาสนา มี 5 องค์ประกอบ และ 13 ตัวบ่งชี้ ดังนี้ องค์ประกอบด้านการบริหารจัดการ มี 4 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ การวางแผน การจัดองค์กร การสั่งการ และการควบคุม องค์ประกอบด้านภาวะผู้นำ มี 4 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ การจูงใจ การตัดสินใจ และทักษะองค์ประกอบด้านวัฒนธรรมองค์กร มี 2 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ การส่งเสริมความสัมพันธ์ภาพที่ดีในการทำงาน และการส่งเสริมความก้าวหน้าและโอกาส องค์ประกอบด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในการทำงาน มี 2 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ สภาพแวดล้อมในการทำงาน และระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ และองค์ประกอบด้านการมุ่งเน้นผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มี 2 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ การมีส่วนร่วม และการมีปฏิสัมพันธ์

1.2) ผลการสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญ พบว่าด้วยบริบทภายในของการบริหารจัดการวิทยาเขต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยที่มีลักษณะเฉพาะตัวซึ่งแตกต่างไปจากมหาวิทยาลัยอื่นๆ ตั้งแต่วิสัยทัศน์ของมหาวิทยาลัยที่มุ่งเน้นการศึกษาด้านพระพุทธศาสนา การเป็นองค์กรขนาดใหญ่ที่มีวิทยาเขตกระจายอยู่ในภูมิภาคต่างๆทั่วประเทศโครงสร้างการจัดองค์กรที่มีลักษณะเป็นแนวดิ่ง สายการบังคับบัญชาที่มาจากส่วนกลาง บุคลากรส่วนใหญ่ของมหาวิทยาลัยถือเพศบรรพชิต ความผูกพันที่แนบแน่นกับคณะสงฆ์และชุมชนในพื้นที่ซึ่งมีลักษณะแตกต่างกันไปในแต่ละแห่ง ธรรมเนียมการปฏิบัติต่างๆจึงยึดโยงอยู่กับวิถีปฏิบัติที่ดีตามหลักพุทธศาสนา จึงได้รับคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญให้มีการปรับตัวบ่งชี้ให้มีความสอดคล้องกับบริบทภายในเหล่านี้ จากผลการศึกษาในขั้นนี้ผู้

วิจัยจึงได้ปรับร่างองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ โดยพบว่าองค์ประกอบและตัวบ่งชี้การบริหารจัดการวิทยาเขต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยสู่ความเป็นเลิศในการจัดการศึกษาด้านพระพุทธศาสนา มี 5 องค์ประกอบ และ 13 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 การบริหารจัดการเชิงพุทธวิธีผสมผสานศาสตร์การบริหารจัดการแนวใหม่ มี 4 ตัวบ่งชี้ 1) การใช้พุทธวิธีในการวางแผน 2) การใช้พุทธวิธีในการจัดองค์กรและบริหารงานบุคคล 3) การใช้พุทธวิธีในการอำนวยการ 4) การใช้พุทธวิธีในการกำกับติดตามและสร้างวงจรคุณภาพ องค์ประกอบที่ 2 ภาวะผู้นำเชิงพุทธที่ส่งเสริมการเปลี่ยนแปลง มี 3 ตัวบ่งชี้ 5) คุณธรรมในการครองตน 6) คุณธรรมในการครองคน และ 7) คุณธรรมในการครองงาน องค์ประกอบที่ 3 วัฒนธรรมองค์กรแห่งการเรียนรู้เชิงพุทธ มี 2 ตัวบ่งชี้ 8) สร้างเสริมพลวัตรแห่งการเรียนรู้ในวิทยาเขต 9) เสริมพลังอำนาจการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้แก่บุคลากร องค์ประกอบที่ 4 เทคโนโลยีสารสนเทศและสิ่งสนับสนุน มี 2 ตัวบ่งชี้ 10) ระบบสารสนเทศและสิ่งสนับสนุนเพื่อการบริหารจัดการ 11) ส่งเสริมการจัดการความรู้ทั่วทั้งองค์กร และองค์ประกอบที่ 5 การบริหารเครือข่ายความร่วมมือ มี 2 ตัวบ่งชี้ คือ 12) เครือข่ายความร่วมมือด้านพุทธศาสนา ศิลปวัฒนธรรมและสังคม และ 13) เครือข่ายความร่วมมือด้านวิชาการและการวิจัย

1.3) ผลการประเมินความเหมาะสมของตัวบ่งชี้การบริหารจัดการวิทยาเขต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยสู่ความเป็นเลิศในการจัดการศึกษาด้านพระพุทธศาสนา โดยผู้เชี่ยวชาญ 7 ท่าน พบว่าตัวบ่งชี้ทั้ง 13 รายการมีความเหมาะสมระดับมาก จำนวน 3 รายการ และระดับมากที่สุด 10 รายการ ดังแสดงในตารางที่ 1

2) ผลการวิเคราะห์ห้วงองค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สองของตัวบ่งชี้การบริหารจัดการวิทยาเขต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยสู่ความเป็นเลิศในการจัดการศึกษาด้านพระพุทธศาสนา พบว่าโมเดลวัดการบริหารจัดการวิทยาเขต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยสู่ความเป็นเลิศในการจัดการศึกษาด้านพระพุทธศาสนามีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในระดับสูง มีค่าดัชนีความสอดคล้องผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ทุกตัว พิจารณาจากค่าไค-สแควร์มีค่าเท่ากับ 76.022 ระดับความอิสระ (Degree of freedom) มีค่าเท่ากับ 58 ผลการทดสอบไม่พบนัยสำคัญทางสถิติ ($P\text{-Value} = 0.0563$) ค่าดัชนีที่แสดงระดับความกลมกลืนมีค่าเข้าใกล้ 1 และมากกว่า 0.95 ($CFI = 0.998$ และ $TLI = 0.997$) นอกจากนี้ยังพบว่า ค่าดัชนีรากกำลังสองเฉลี่ยของเศษเหลือและค่ามาตรฐานรากดัชนีกำลังสองเฉลี่ยของเศษมีค่าเข้าใกล้ 0 ($RMSEA = 0.027$, $SRMR = 0.009$) ดังแสดงในตารางที่ 2 และภาพที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการประเมินความเหมาะสมของตัวบ่งชี้การบริหารจัดการวิทยาเขตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยสู่ความเป็นเลิศในการจัดการศึกษาด้านพระพุทธศาสนา โดยผู้เชี่ยวชาญ 7 ท่าน

องค์ประกอบและตัวบ่งชี้		ผลการประเมินความเหมาะสม		
ค่าเฉลี่ย เลขคณิต		ส่วน	แปลผล	
		เบี่ยงเบน มาตรฐาน		
องค์ประกอบที่ 1 การบริหารจัดการเชิงพุทธวิธีผสมศาสตร์การบริหารจัดการแนวใหม่				
1	การใช้พุทธวิธีในการวางแผน	4.43	0.449	เหมาะสมมากที่สุด
2	การใช้พุทธวิธีในการจัดองค์กรและบริหารงานบุคคล	4.21	0.325	เหมาะสมมาก
3	การใช้พุทธวิธีในการอำนวยความสะดวก	4.29	0.488	เหมาะสมมากที่สุด
4	การใช้พุทธวิธีในการกำกับติดตามและสร้างวงจรคุณภาพ	4.36	0.476	เหมาะสมมากที่สุด
องค์ประกอบที่ 2 ภาวะผู้นำเชิงพุทธที่ส่งเสริมการเปลี่ยนแปลง				
5	คุณธรรมในการครองตน	4.11	0.318	เหมาะสมมาก
6	คุณธรรมในการครองคน	4.56	0.377	เหมาะสมมากที่สุด
7	คุณธรรมในการครองงาน	4.45	0.453	เหมาะสมมากที่สุด
องค์ประกอบที่ 3 วัฒนธรรมองค์กรแห่งการเรียนรู้เชิงพุทธ				
8	สร้างเสริมพลวัตรแห่งการเรียนรู้ในวิทยาเขต	4.32	0.422	เหมาะสมมากที่สุด
9	เสริมพลังอำนาจการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้แก่บุคลากร	4.47	0.520	เหมาะสมมากที่สุด
องค์ประกอบที่ 4 เทคโนโลยีสารสนเทศและสิ่งสนับสนุนการจัดการความรู้				
10	ระบบสารสนเทศและสิ่งสนับสนุนเพื่อการบริหารจัดการ	4.02	0.458	เหมาะสมมากที่สุด

11	ส่งเสริมการจัดการความรู้ทั่วทั้งองค์กร	4.38	0.511	เหมาะสมมากที่สุด
องค์ประกอบที่ 5 การบริหารเครือข่ายความร่วมมือ				
12	เครือข่ายความร่วมมือด้านพุทธศาสนา ศิลปวัฒนธรรม สังคม	3.96	0.381	เหมาะสมมาก
13	เครือข่ายความร่วมมือด้านวิชาการและการวิจัย	4.35	0.468	เหมาะสมมากที่สุด

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สองของโมเดลการวัดการบริหารจัดการวิทยาเขต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยสู่ความเป็นเลิศในการจัดการศึกษาด้านพระพุทธศาสนา

องค์ประกอบและตัวบ่งชี้		น้ำหนักองค์ประกอบ	SE	R ²
การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่หนึ่ง				
องค์ประกอบที่ 1 การบริหารจัดการเชิงพุทธวิธีผสมผสานศาสตร์การบริหารจัดการแนวใหม่				
1	การใช้พุทธวิธีในการวางแผน	0.910**	0.011	0.833**
2	การใช้พุทธวิธีในการจัดองค์กรและบริหารงานบุคคล	0.953**	0.004	0.908**
3	การใช้พุทธวิธีในการอำนวยการ	0.961**	0.004	0.924**
4	การใช้พุทธวิธีในการกำกับติดตามและสร้างวงจรคุณภาพ	0.963**	0.007	0.928**
องค์ประกอบที่ 2 ภาวะผู้นำเชิงพุทธที่ส่งเสริมการเปลี่ยนแปลง				
5	คุณธรรมในการครองตน	0.956**	0.005	0.914**
6	คุณธรรมในการครองคน	0.947**	0.006	0.896**
7	คุณธรรมในการครองงาน	0.966**	0.004	0.933**
องค์ประกอบที่ 3 วัฒนธรรมองค์กรแห่งการเรียนรู้เชิงพุทธ				
8	สร้างเสริมพลวัตรแห่งการเรียนรู้ในวิทยาเขต	0.963**	0.005	0.927**
9	เสริมพลังอำนาจการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้แก่บุคลากร	0.961**	0.005	0.923**

องค์ประกอบที่ 4 เทคโนโลยีสารสนเทศและสิ่งสนับสนุนการจัดการความรู้

10	ระบบสารสนเทศและสิ่งสนับสนุนเพื่อการบริหารจัดการ	0.954**	0.007	0.910**
11	ส่งเสริมการจัดการความรู้ทั่วทั้งองค์กร	0.916**	0.010	0.838**

องค์ประกอบที่ 5 การบริหารเครือข่ายความร่วมมือ

12	เครือข่ายความร่วมมือด้านพุทธศาสนา ศิลปวัฒนธรรมสังคม	0.960**	0.007	0.922**
13	เครือข่ายความร่วมมือด้านวิชาการและการวิจัย	0.948**	0.007	0.899**

การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง

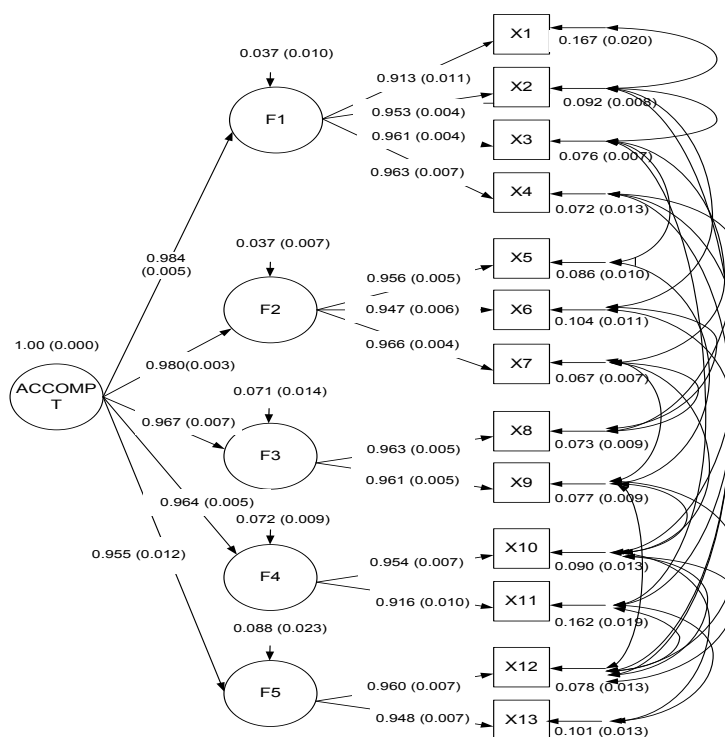
การบริหารจัดการเชิงพุทธวิธีพหุศาสตร์การบริหารจัดการแนวใหม่	0.984**	0.005	0.963**
ภาวะผู้นำเชิงพุทธที่ส่งเสริมการเปลี่ยนแปลง	0.980**	0.003	0.963**
วัฒนธรรมองค์กรแห่งการเรียนรู้เชิงพุทธ	0.967**	0.007	0.929**
เทคโนโลยีสารสนเทศและสิ่งสนับสนุนการจัดการความรู้	0.964**	0.005	0.928**
การบริหารเครือข่ายความร่วมมือ	0.955**	0.012	0.912**

Chi-Square =76.022, df= 58, P-Value=0.0563, (Chi Sq)/df = 1.31

CFI=0.998, TLI=0.997, RMSEA=0.027, SRMR= 0.009

Chi-Square =76.022, df= 58, P-Value=0.0563, (Chi Sq)/df = 1.31

CFI=0.998, TLI=0.997, RMSEA=0.027, SRMR= 0.009

ภาพที่ 1 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สองของโมเดลการวัดการบริหารจัดการวิทยาเขตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยสู่ความเป็นเลิศในการจัดการศึกษาด้านพระพุทธศาสนา

อภิปรายผล

ผลการสร้างตัวบ่งชี้การบริหารจัดการวิทยาเขต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยสู่ความเป็นเลิศในการจัดการศึกษาด้านพระพุทธศาสนา พบว่าการบริหารจัดการวิทยาเขต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยสู่ความเป็นเลิศในการจัดการศึกษาด้านพระพุทธศาสนา มี 5 องค์ประกอบ และ 13 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 การบริหารจัดการเชิงพุทธวิธีผสมผสานศาสตร์การบริหารจัดการแนวใหม่ มี 4 ตัวบ่งชี้ ประกอบด้วย 1) การใช้พุทธวิธีในการวางแผน 2) การใช้พุทธวิธีในการจัดองค์กรและบริหารงานบุคคล 3) การใช้พุทธวิธีในการอำนวยการ 4) การใช้พุทธวิธีในการกำกับติดตามและสร้างวงจรคุณภาพ องค์ประกอบที่ 2 ภาวะผู้นำเชิงพุทธที่ส่งเสริมการเปลี่ยนแปลง มี 3 ตัวบ่ง

ซึ่งประกอบด้วย 5) คุณธรรมในการครองตน 6) คุณธรรมในการครองคน และ 7) คุณธรรมในการครองงาน องค์ประกอบที่ 3 วัฒนธรรมองค์กรแห่งการเรียนรู้เชิงพุทธ มี 2 ตัวบ่งชี้ ประกอบด้วย 8) สร้างเสริมพลวัตรแห่งการเรียนรู้ในวิทยาเขต 9) เสริมพลังอำนาจการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้แก่บุคลากร องค์ประกอบที่ 4 เทคโนโลยีสารสนเทศและสิ่งสนับสนุน มี 2 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 10) ระบบสารสนเทศและสิ่งสนับสนุนเพื่อการบริหารจัดการ 11) ส่งเสริมการจัดการความรู้ทั่วทั้งองค์กร และองค์ประกอบที่ 5 การบริหารเครือข่ายความร่วมมือ มี 2 ตัวบ่งชี้ คือ 12) เครือข่ายความร่วมมือด้านพุทธศาสนา ศิลปวัฒนธรรม และสังคม และ 13) เครือข่ายความร่วมมือด้านวิชาการและการวิจัย ผลประเมินความเหมาะสมของตัวบ่งชี้โดยกลุ่มผู้เชี่ยวชาญพบว่าตัวบ่งชี้ทั้ง 13 ตัวนี้ มีความเหมาะสมกับบริบทการบริหารจัดการวิทยาเขตของมหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย โดย 3 ตัวบ่งชี้มีความเหมาะสมระดับมาก และมี 10 ตัวบ่งชี้ที่มีความเหมาะสมระดับมากที่สุด สอดคล้องกับที่แสงอาทิตย์ ไทยมิตร (แสงอาทิตย์ ไทยมิตร, 2558: 13-24.) เสนอแนวทางการใช้พุทธวิธีการบริหาร กับจริยธรรมภาวะผู้นำเชิงพุทธในการพัฒนาองค์กรเชิงพุทธ และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของประเสริฐ ปอนถิ่น (ประเสริฐ ปอนถิ่น, 2559: 169-184) ที่พบว่าธรรมาภิบาล วัฒนธรรมองค์กรอัจฉริยะ และการบริหารคุณภาพโดยรวมเป็นปัจจัยที่มีอำนาจการพยากรณ์ต่อความสำเร็จในการบริหารงานของวิทยาเขตสังกัดมหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับอัจฉรา ปิยวิทย์ชาติ และคณะ (อัจฉรา ปิยวิทย์ชาติ และคณะ, 2561: 255-268) ที่พบว่ามหาวิทยาลัยสงฆ์มีบริบทเฉพาะเกี่ยวกับวิถีแบบพุทธที่สามารถนำมาปรับประยุกต์ใช้ร่วมกับหลักวิชาการสมัยใหม่แล้วจะนำพาองค์กรสู่ความเป็นเลิศได้ และยังมีผลสอดคล้องกับ อานนท์ เมธีวรฉัตร (อานนท์ เมธีวรฉัตร, 2561: 1707-1722) ที่พบว่าสมรรถนะผู้บริหารของวิทยาลัยสงฆ์ สังกัดมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยมี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ การมีวิสัยทัศน์ การสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ การบริหารองค์กรและการจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ การจัดการองค์กร ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และความเป็นผู้นำที่ดี

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง พบว่าค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน และค่า R^2 ขององค์ประกอบทั้ง 5 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานมีค่าอยู่ระหว่าง 0.955-0.984 และค่า R^2 อยู่ระหว่าง 0.912-0.963 แสดงให้เห็นว่าองค์ประกอบทั้ง 5 มีความสำคัญ และมีความน่าเชื่อถือได้ของการวัดในระดับสูง โดยสามารถเรียงลำดับองค์ประกอบที่มีความสำคัญสูงโดยพิจารณาจากค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานได้ดังนี้ อันดับแรกคือ การบริหารจัดการเชิงพุทธวิธีพหุศาสตร์

การบริหารจัดการแนวใหม่ รองลงมาได้แก่ ภาวะผู้นำเชิงพุทธที่ส่งเสริมการเปลี่ยนแปลง วัฒนธรรมองค์กรแห่งการเรียนรู้เชิงพุทธ เทคโนโลยีสารสนเทศและสิ่งสนับสนุนการจัดการ ความรู้ และการบริหารเครือข่ายความร่วมมือ โดยองค์ประกอบทั้ง 5 นี้มีความสัมพันธ์กัน ทางบวกในระดับสูงยืนยันให้เห็นว่าการบริหารจัดการวิทยาเขต มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อความเป็นเลิศในการจัดการศึกษาด้านพุทธศาสนาจะเกิดขึ้นได้จากองค์ประกอบทั้ง 5 ด้านนี้ สอดคล้องกับอัจฉรา ปิยวิทย์ชาติ และคณะ (อัจฉรา ปิยวิทย์ชาติ และคณะ, 2561: 255-268) ที่พบว่ามหาวิทยาลัยสงฆ์ควรกำหนดแนวทางการบริหารงานให้มีความสัมพันธ์กัน ระหว่างพุทธจริยธรรมกับ วัฒนธรรมองค์กร และกำหนดนโยบายในเชิงการสร้างวัฒนธรรม องค์กรด้วยพุทธจริยธรรม นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ สุทธิพร สายทอง (สุทธิพร สายทอง, 2559: 85-96) และ นพดณ ปัญญาวิรัตน์ (นพดณ ปัญญาวิรัตน์, 2561: 52-64) ที่ได้นำเสนอแนวทางการใช้พุทธวิธีการจัดการความรู้มาใช้ในการบริหารจัดการเพื่อการพัฒนา วิทยาลัยสงฆ์

เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ ในองค์ประกอบด้านการบริหารจัดการเชิง พุทธวิธีในศาสตร์การบริหารจัดการแนวใหม่ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่มีน้ำหนักองค์ประกอบ มาตรฐานสูงที่สุด พบว่าตัวบ่งชี้ที่มีน้ำหนักความสำคัญสูงที่สุดในองค์ประกอบนี้คือ การใช้ พุทธวิธีในการกำกับติดตามและสร้างวงจรคุณภาพ รองลงมาคือ การใช้พุทธวิธีในการอำนวยการ การ ใช้พุทธวิธีในการจัดองค์กรและบริหารงานบุคคล และการใช้พุทธวิธีในการวางแผน ตามลำดับ สอดคล้องกับที่ แสงอาทิตย์ ไทยมิตร (แสงอาทิตย์ ไทยมิตร, 2558: เลขหน้า) ที่ ได้นำเสนอแนวทางการใช้พุทธวิธีการบริหาร กับจริยธรรมภาวะผู้นำเชิงพุทธในสถานศึกษา และสอดคล้องกับพระมหาสหัส คำคุ้ม (พระมหาสหัส คำคุ้ม, 2559: 117-187) ที่พบว่า กระบวนการในการบริหารมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยอย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วยขั้นตอนวงจรการบริหารงาน คุณภาพ PDCA คือ มีการวางแผนการปฏิบัติ ตามแผน (Do) การตรวจสอบปฏิบัติตามแผน และปรับปรุงแก้ไข สำหรับองค์ประกอบด้าน ภาวะผู้นำเชิงพุทธที่ส่งเสริมการเปลี่ยนแปลงซึ่งมีน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานสูงเป็น อันดับที่สอง พบว่าตัวบ่งชี้ที่มีน้ำหนักความสำคัญสูงที่สุดในองค์ประกอบนี้คือ คุณธรรม ในการครองงาน รองลงมาคือ คุณธรรมในการครองตน และคุณธรรมในการครองคน ตาม ลำดับ สอดคล้องกับพระเทพปริยัติเมธี (พระเทพปริยัติเมธี, 2553: 54-64) ที่พบว่าภาวะ ผู้นำเชิงพุทธที่จะสามารถบริหารจัดการองค์กรให้มีสันติสุข สันติภาพ และภราดรภาพต้อง เป็นผู้ที่มีความสามารถในการนำหลักธรรมมาใช้ในการปกครองตน ปกครองตน และปกครอง งาน ในองค์ประกอบด้านวัฒนธรรมองค์กรแห่งการเรียนรู้เชิงพุทธซึ่งมีน้ำหนักองค์ประกอบ

มาตรฐานสูงเป็นอันดับที่สาม พบว่าการสร้างเสริมพลวัตรแห่งการเรียนรู้ในวิทยาเขตเป็นตัวบ่งชี้ที่มีความสำคัญสูงสุด รองลงมาคือการเสริมพลังอำนาจการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้แก่บุคลากร สอดคล้องกับผลการวิจัยของขวลิต ขอดศิริ (ขวลิต ขอดศิริ, 2559: 200-214) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้ตามหลักพุทธธรรมของมหาวิทยาลัยสงฆ์ในภาคเหนือตอนบน พบว่าประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ ด้านพลวัตรการเรียนรู้ ด้านการปรับเปลี่ยนองค์การ ด้านการเสริมอำนาจบุคคล ด้านการบริหารจัดการความรู้ และด้านการปรับใช้เทคโนโลยี ซึ่งเป็นเสมือนธรรมจักรที่สำคัญในการขับเคลื่อนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในมหาวิทยาลัยสงฆ์ ในองค์ประกอบด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและสิ่งสนับสนุนการจัดการความรู้ซึ่งมีน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานสูงเป็นอันดับที่สี่ พบว่าระบบสารสนเทศและสิ่งสนับสนุนเพื่อการบริหารจัดการเป็นตัวบ่งชี้ที่มีความสำคัญสูงสุด รองลงมาคือ การส่งเสริมการจัดการความรู้ทั่วทั้งองค์กร สอดคล้องที่พระเมธาวิญญู และคณะ (พระเมธาวิญญู และคณะ, 2562: 28-42) ได้เสนอว่ามหาวิทยาลัยสงฆ์มีความจำเป็นจะต้องพัฒนาระบบการบริหารจัดการของมหาวิทยาลัยให้บูรณาการเข้ากับระบบสากลมีมาตรฐานในการรองรับกับประชาคมอาเซียนโดยมุ่งเน้นการบริหารจัดการบนฐานอิเล็กทรอนิกส์ และในองค์ประกอบด้านการบริหารเครือข่ายความร่วมมือ พบว่า เครือข่ายความร่วมมือด้านพุทธศาสนา และสังคมเป็นตัวบ่งชี้ที่มีความสำคัญสูงสุด รองลงมาคือ เครือข่ายความร่วมมือด้านวิชาการและการวิจัย สอดคล้องที่พระเมธาวิญญู และคณะ (พระเมธาวิญญู และคณะ, 2562: 28-42) ได้เสนอว่ามหาวิทยาลัยสงฆ์จะต้องสร้างเครือข่าย โดยมุ่งพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้ทางด้านพุทธศาสนาอย่างกว้างขวางทั้งในระดับชาติ และพัฒนาบทบาทของมหาวิทยาลัยสงฆ์ในการเป็นศูนย์แห่งความรู้ทางพุทธศาสนาของอาเซียน โดยการบูรณาการความร่วมมือของหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกประเทศ เพื่อให้เกิดการบริการทางวิชาการแบบสหวิทยาการ โดยมีเป้าหมายเพื่อก้าวเข้าสู่ความเป็นนานาชาติ ซึ่งจะต้องปรับตัว คือการพัฒนาทัศนคติ ค่านิยมและปรับพฤติกรรมในการอยู่ร่วมกันในสังคมหลายเผ่าพันธุ์ของสังคมไทยและสังคมโลกยุคใหม่ การพัฒนาความสามารถในการสื่อสารกับสังคมอาเซียนและสังคมโลกได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้มหาวิทยาลัยสงฆ์ยังต้องมีบทบาทในการสร้างสรรค์นวัตกรรมงานวิจัยและองค์ความรู้ทางพุทธศาสตร์เพื่อเป็นศูนย์กลางการศึกษาพระพุทธศาสนาแห่งอาเซียน

องค์ความรู้จากงานวิจัย

วิทยาเขต และวิทยาลัยสงฆ์ ในสังกัดมหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยสามารถใช้อำนาจองค์ประกอบทั้ง 5 ด้าน และตัวบ่งชี้ทั้ง 13 ตัวที่ค้นพบจากการวิจัยนี้ไปใช้เป็นก

รอบในการประเมินสภาพปัจจุบัน และปัญหา ตลอดจนใช้เป็นกรอบในการประเมินจุดอ่อนจุดแข็งในการบริหารจัดการวิทยาเขต/วิทยาลัยสงฆ์ เพื่อออกแบบกลยุทธ์ที่เหมาะสมสำหรับวิทยาเขต และวิทยาลัยสงฆ์ ในการพัฒนาการบริหารจัดการวิทยาเขตและวิทยาลัยสงฆ์ นอกจากนี้มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยยังสามารถใช้กรอบองค์ประกอบและตัวบ่งชี้การบริหารจัดการวิทยาเขตที่เป็นข้อค้นพบจากการวิจัยนี้ไปใช้ประกอบการวางแผนงานเพื่อมุ่งเป้าในการพัฒนาการบริหารจัดการวิทยาเขต

สรุป

ผลการวิจัยพบว่า (1) การบริหารจัดการวิทยาเขต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยสู่ความเป็นเลิศในการจัดการศึกษาด้านพระพุทธศาสนามี 5 องค์ประกอบ 13 ตัวบ่งชี้ ดังนี้ 1) การบริหารจัดการเชิงพุทธวิธีผสมผสานการบริหารจัดการแนวใหม่ 4 ตัวบ่งชี้ 2) ภาวะผู้นำเชิงพุทธที่ส่งเสริมการเปลี่ยนแปลง 3 ตัวบ่งชี้ 3) วัฒนธรรมองค์กรแห่งการเรียนรู้เชิงพุทธ 2 ตัวบ่งชี้ 4) เทคโนโลยีสารสนเทศและสิ่งสนับสนุน 2 ตัวบ่งชี้ และ 5) เครือข่ายความร่วมมือในการจัดการศึกษาด้านพระพุทธศาสนา 2 ตัวบ่งชี้ (2) ตัวบ่งชี้ที่สร้างขึ้นมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในระดับสูง (3) สภาพการบริหารจัดการวิทยาเขตกลุ่มภาคเหนือตามกรอบตัวบ่งชี้การบริหารจัดการวิทยาเขต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยสู่ความเป็นเลิศในการจัดการศึกษาด้านพระพุทธศาสนาอยู่ในระดับปานกลาง 8 ตัวบ่งชี้ และระดับมาก 5 ตัวบ่งชี้

บรรณานุกรม

- ขวลิต ขอดศิริ. (2559). การพัฒนาความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ด้วยหลักพุทธธรรมของมหาวิทยาลัยสงฆ์ในภาคเหนือตอนบน. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทิร์น. 10(3). 200-214.
- ทิตินา แคมณี. (2555). **บันทึกศึกษาในศตวรรษที่ 21: การปรับหลักสูตรและการสอน**. เอกสารอัดสำเนา.
- พระมหาสหัส คำคุ้ม. (2559). การพัฒนารูปแบบการบริหารมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยที่มีประสิทธิผล. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์. 6(1). 177-187.
- พระเทพปริยัติเมธี. (2553). ภาวะผู้นำเชิงพุทธกับการจัดการความขัดแย้งในสังคมไทย.

รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ นครสวรรค์.

พระเมธาวิเชียร และคณะ. (2562). การบริหารจัดการมหาวิทยาลัยสงฆ์เพื่อประชาคมอาเซียน. **วารสารวิชาการ มจร บุรีรัมย์.** 4(2). 54-71.

นพตณ ปัญญาวิรัตน์ และคณะ (2561). การพัฒนาการจัดการความรู้เชิงพุทธเพื่อการบริหารมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตภาคเหนือตอนบน. **วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์.** 7(4). 52-64.

ประเสริฐ ปอนถิ่น และคณะ. (2559). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารงานของวิทยาเขตสังกัดมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. **วารสารวิจัยและพัฒนา วไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.** 1(3). 169-184.

วิจารณ์ พานิช. (2555). วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษ ที่ 21. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิสดศรี- สฤษดิ์วงศ์.

สุทธิพร สายทอง และคณะ. (2559). พุทธวิธีการจัดการความรู้สู่การพัฒนาวิทยาลัยสงฆ์ ในเขตภาคเหนือตอนบน. **วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์.** 5(2). 85-96.

แสงอาทิตย์ ไทยมิตร. (2558). การใช้พุทธวิธีการบริหารกับจริยธรรมภาวะผู้นำเชิงพุทธในสถานศึกษา. **วารสารศึกษาศาสตร์ มจร คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.** 3(2). 13-24.

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2561). แผนอุดมศึกษาระยะยาว 20 ปี 2561-2580. แหล่งที่มา <http://www.mua.go.th/users/bpp/main/download/plan/plan20yrs.pdf>

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579. แหล่งที่มา <http://www.lampang.go.th/public60/EducationPlan2.pdf>

อานนท์ เมธีวรฉัตร. (2561). รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารของวิทยาลัยสงฆ์ สังกัดมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. **วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต.** มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

อัจฉรา ปิยวิทย์ชาติ และคณะ. (2560). รูปแบบวัฒนธรรมองค์กรเพื่อความเป็นเลิศทางพุทธจริยธรรมของมหาวิทยาลัยสงฆ์. **วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์.** 6(2), 255-268.